

Az ÉRV Program és az ÉRV Regiszter legújabb eredményei: EReink Védelmében

Írta: Dr. Farkas Katalin, Prof. Dr. Kiss István

Hypertonia Magazin 2015/1

kategória: Hipertónia és társbetegségek

A szív- és érrendszeri megbetegedés kockázatának felmérésében nagy jelentősége van a tünetmentes érelváltozások kimutatásának. A már kialakult, de még tünetmentes érbetegség széleskörű szűrésére alkalmas módszer a boka/kar index mérése.

Boka/kar index

Az ún. boka/kar index (BKI) mérés egy egyszerű, fájdalommentes, beavatkozással nem járó műszeres vizsgálat. Ennek során vérnyomásmérő és ultrahangos Doppler-mérőfej (ezen keresztül hallható a vér lüktetése, ami pontosabb mérést tesz lehetővé) segítségével megméri a vérnyomást mindkét felkaron, valamint a lábakon a boka magasságában. A kapott értékeket elosztják egymással (boka/kar), és ez adja az index pontos értékét. Amennyiben az alsó végtagon mért vérnyomás alacsonyabb, az érszűkület diagnosztizálható.

A BKI normálértéke fekvő helyzetű betegben 1,0– 1,3, kórosnak tekintjük, ha az index 0,9-nél kisebb. Több vizsgálatban igazolódott, hogy korábban ismert, a szívet és az ereket érintő betegséggel nem rendelkező egyéneknél a csökkent, 0,9, alatti boka/kar index egyértelmű kockázati tényező. Az BKI értékének csökkenése a betegség romlását jelzi. A BKI érzékenysége igen magas, 50%-os szűkülés esetén meghaladja a 90%-ot. A BKI mérése cukorbetegségben esetenként nem ad egyértelmű eredményt.

ÉRV Regiszter Program

A Magyar Hypertonia Társaság 2007-ben indította el az EReink Védelmében ÉRV Programot az Egis Gyógyszergyár támogatásával. Ennek keretében hipertóniás betegek csoportjában vizsgáltuk az érbetegség előfordulási gyakoriságát, illetve kockázatbecslő értékét. A boka/kar index meghatározása mellett az egyéb kockázati tényezőket is elemeztük.

A tudományos kutatási programba Magyarország 55 hipertónia-szakambulanciáján 17 hónap alatt összesen 21 892 beteget válogattak be. A vizsgált betegcsoportban a perifériás érbetegség (PAD) előfordulása 14,4 százalék volt.

2014-ben lezárult az ÉRV Program 5 éves, adatgyűjtő szakasza. A beküldött, mintegy 16 000 adatlap tudományos feldolgozása folyamatban van. Az előzetes eredmények alapján annyi mondható, hogy a PAD jelenléte megkétszerezi a magas vérnyomásban szenvedő betegek 5 éves halálozását.

Az ÉRV program első szakaszának eredményei vetették fel azt a gondolatot, hogy a boka/kar index mérésén alapuló szűrést tovább kell folytatni szélesebb körben – lehetőleg a családorvosi

praxisokban – egy ÉRV Regiszter Program keretében. Az ÉRV Regiszter elindítását indokolta az is, hogy jelenleg nem ismert pontosan a magyarországi perifériás érbetegek száma, aránya és valódi egészségi állapota. Ennek felméréséhez egy olyan betegregisztert kellett létrehozni, amelybe folyamatosan kerülhetnek majd be az adatok, így a betegkövetés és az adatértékelés is megvalósítható lesz.

E kezdeményezéshez, nyilvánvaló szakmai érintettsége okán, csatlakozott a Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság is. A szűrővizsgálat elvégzésére az orvos döntése, illetve a beteg kérése alapján kerülhet sor. 2014. január 10-ig 100 431 egyénnek (43 580 férfi) mérték meg a boka-kar indexét a szűrővizsgálat keretében 295 praxisban. A Regiszterbe felvett betegek átlagéletkora 59,2 év volt, s a boka/kar index csökkenése (0,9-nél kisebb érték) alapján a 15,1 százalékukban már fennállt a perifériás érbetegség.

A PAD gyakorisága lényegesen nagyobb volt terhelésre jelentkező lábfájdalom (26,6%), nem tapintható perifériás pulzus esetén (62,3%), illetve azokban a betegekben, akiknél az érelmeszesedés más megjelenési formája már ismert volt (32,8%).

50 évnél fiatalabb betegekben a cukorbetegség jelenléte megduplázta a PAD előfordulását. Ez az adat is bizonyítja a boka-kar index rendszeres mérésének, szűrésének fontosságát diabéteszben szenvedőkben, a kortól függetlenül.

Az ÉRV Regiszter eredményei megerősítik a szakmai ajánlást, miszerint 65 éves kortól mindenkinél célszerű a szűrés – egészségi állapottól, kockázati tényezők meglététől függetlenül. Az ÉRV Regiszterben a 65 éves vagy annál idősebb egyének 20%-ában mértek kóros értéket, ami azt jelenti, hogy ebben a korcsoportban minden 5. betegnél számítanunk kell az érbetegség kialakulására.

Az ÉRV Program és az ÉRV Regiszter eddigi eredményei alátámasztották, hogy a boka/kar index meghatározása egyszerű és olcsó módszer a tünetmentes érbetegség kimutatására, és ezáltal hatékony eszköze a szív- és érbetegségek megelőzésének.

Az időben felderített, tünetmentes érbetegség támpontot nyújthat a nagy vagy igen nagy többletkockázatnak megfelelő kezeléshez, illetve más érterületek (koszorúerek, karotiszok) elváltozásának felderítéséhez.